Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Metaphysica - Cod. Ettenheim-Münster 335

Dorsche, Johann Georg

[S.l.], 1742

Prologomena

urn:nbn:de:bsz:31-131751

Visual Library

Σὺν Θεῷ!
Metaphysicae Prolegomena.

Etiamsi de natura tractandae scientiae initio agere sit absurdum ratione et Aristotelis exemplo contrarium: cum distincta cognitio totius pendebat ex distincta cognitione partium: tamen seculi errori hoc indulgebimus et ingenium Metaphysicae per 4 causarum genera illustrabimus.

Quia multi occurrunt in hac Metaphysica explicanda termini, qui nisi ex sequentibus discendi, lectori molestiam negotiumque in Metaphysica non etiam agitent, ideo hac ... sunt ... quae ... hoc docent et audiverint ... defensores, ... supra ...

Dist. inter distinctam et confusam scientiam ... definitionem ... dependet a ... loco ...

Necessaria hic primum est quaestio An sit. Quo n. sunt hodie qui hanc scientiam everterent, 1 est vulgus eruditorum, quod maxime odit aliud ~~audire~~ audire, quam Metaphysicam, quae scilicet magnae ignorantiae saepe et doctos viros alias convincit. 2 genus constituunt qui Ramo subscribunt, non quidem Metaphysicam negantium, sed cum Logica confundentium, utrisque contra est veniendum:

Priores quidem stringemus S. S.

Omne scibile habet sibi respondentem scientiam aliquam philosophicam. Scibile Metaphysicum est aliquod scibile. Ergo scibile Metaphys: est sibi respondentem aliquam scientiam philosophicam, quam nos Metaphysicam esse dicimus.

Major est Aristotelis L. 2 Metaph: c. 1 t. 3 et est in natura relatorum, quae natura sunt simul.

Minor, quod sit vera, patebit, si quid scibile Metaphysicum exposuerimus.

Scibile ... de quo affectiones et principia prima ... At ... praecipue ... ad maj: ... scibile theologicum ... scibile. Sed respondet ... scibile theologicum ... sibi ... cognoscere, quod ... praeter medicinam ... scibilitas

Resp. inter scientiam particularem ... logicam et universalem.

.. metaph: e [illegible] [illegible] a materiali & immateriali. Materialis
[illegible] [illegible] e suis causa: et potentia entia Metaph:
sunt materialia et immaterialia, sed omnia sunt materia [illegible]
Materialis [illegible] e corporeum. Immaterialis q spiritualis sunt
Corporea sunt, q non possunt esse tota in quavis loci parte.
Spiritualia esse q suam essentiam [illegible] [illegible] in minutissima
[illegible] [illegible]. Sic motus non potest affirmari de Angelis, nec vita nec
augmentationis, qa non crescunt, nec decrescunt,
nec alterationis, nullas n. patiuntur alterationes, nec
localis, nullo n. in loco sunt, sed mutatio solum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ipsis. Disti inter [illegible] & locum. Sic nec proprie
vita [illegible] de angelis, siquidem omnia illa [illegible] [illegible]
[illegible] seipsum moventur possunt, sed improprie [illegible]
in [illegible] et argutum [illegible] [illegible] [illegible]

[Abstrahere a re est considerare junctae quae non essent conjuncta.]

Cum n. sunt abstracta p negationem sunt entia Mathematica
[illegible] elucescit discrimen inter entia Mathematica
& Metaphysica.

Abstractio e [illegible]: una a materia, q considerantur ea q
per eum materia sunt conjuncta, q non essent
altera a singularitate et existentia, q. d. quod e in re indi-
vidua seu individuo, consideratur ac si ipsi non inesset
sic physicus considerat hominem sine hoc et [illegible]
non ut est in hoc vel illo homine, quamvis non detur homo
nisi in hoc & illo homine.

Angelos esse [illegible] probari [illegible] — coelum et in proprio loco.
1 Ex Aristotelis sententia, quamvis principio falso: scribit
n. se ideo moveri, q possit esse in proprio loco [illegible] in
it quod constitutum [illegible]. [illegible] moveri ab alio
illud a movens et intelligentias.
2. Ex rapidissimis quibusdam motibus, q [illegible] in
longissimas distantis locis [illegible] [illegible], [illegible] quales
[illegible] ponit Corn: Mart: in sua Metaph:
3 ex arrepticiis, q extra se rapti, si [illegible] insolitis
nonnunquam linguis loquuntur, ut gallice, hispanice
&c, quae certe non sunt a seipsis, qa nunquam didicerunt
[illegible] [illegible] ab alio. Sane non a deo, cum quidam saepius
deum blasphemant, [illegible] peccant. Ergo a [illegible].
[illegible] ab alia aliqua tertia natura, q inter deum & homines
[illegible] posita. [illegible] non potest esse aliqua alia, q angelica.
Deum esse potest et probari ex [illegible] [illegible]
impiorum. act: 17. 26.

Entia Metaphysica sunt vel omnio separata a materia, [illegible]
[illegible], illa vel infinita in materia vel definita et [illegible]
[illegible] sunt abstracta in materia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non involvunt materiam
[illegible], tamen q inferiora non repugnant
in materia et [illegible].

Omnis abstractio [illegible] diversa facit unam scientiam [illegible]. Physica abstrahit a materia singulari. Mathematica a materia intelligibili. Metaph: ab omni materia.

Advertendum autem e duo esse potissimum entium genera, q ita dum Materia immersa, ut non solum [illegible] et spirituali ac immortali affirmari possint, ut Entia Physica Motus, Vita, calor &c. et hac dicuntur Entia ex [illegible] [illegible] a natura abstracta, idq rursus bifariam, sive secundum rem & essentiam, ut Deus, Angelus, anima separata, sive secundum rationem & cognitionem nostram vel rursus, per negationem cujusmodi sunt Entia Mathematica quae quidem sine cognitione naturae cognosci atque definiri possunt, sed et spirituali affirmari per se minime nequeunt, ut Circulus, Triangulus, Linea. vel per indifferentiam, quae ita sunt comparata ut ~~[illegible]~~ et sine materiae cognitione cognosci atque definiri possunt et de re spirituali affirmari queant, ut substantia, qualitas, unitas, bonitas, veritas &c.

Sunt igitur Entia Metaphysica ea, q abstracta sunt secundum rem, & ea, q secundum rationem per indifferentiam. Ac hujusmodi esse scibilia, inde constat, quia immaterialitas secundum rationem per indifferentiam sine peculiari S. Sancti revelatione cognosci possunt, neque n. ut intelligas, q omne Ens sit bonum: quod evidentius esse sit in [illegible] opus est revelatione scripturae, cum [illegible] capere ratio possit: quia e immaterialia secundum rem omnia quidem ~~[illegible]~~ revelata sunt, tamen ex lumine naturae et demonstrari possunt, id quod de deo expresse testatur Apostolus Rom: I. 19.

Nosq infra suo loco evidenter satis ostendemus. Neq sic cum Democrito oculis sunt eruendi, quod minus majora videas: sin q docuit scriptura sacra, sic est supra captum scientia alicujus philosophia, nam dicit admin. sed de oi omnino Phila.

Rami confusio est facile refelli pt hac ratione: Absurdum est scientiam et modum sciendi simul quaerere: Cum itaq Logica omnium confessione modum sciendi profiteatur, certe rerum ipsarum scientiam doceri non debet. Non igr Logici fori est, docere qd partes, sed quod causa et quotuplex, nam ad solum modum sciendi tradit Logica aut res et et scientias simul. Si prius: obtinemus qd volumus: si posterius: quaeritur cum has solum Entis species (quas in sua inventione proponit Ramus) non item alias, quas omittit, in Logica exposuerit? Ex his saltem respondebit aliqua scientia philosophica a Logica distincta, et qa haec illis sunt homogenea, ad unam scientiam Metaphysicam pertinebunt ex praecepto Rami et lege καθόλου.

Seqtr Ti Esi Nominis, quod comprehendit syn. hom. et Etym:

Synonyma sunt Theologia et prima philosophia. Ts: appellatur libro 6. Metaph: c. 6. non tam qa de divinis agit aliis mutabilibus, hoc n. commune est omnibus scientiis contemplativis, sed qa de Deo quantum ex lumine naturae habere pt, tractat. Prima philosophia.

Via auscultativa dr, cum iam scientia ē inventa, & docenda, ut ceteri auscultent

Via inquisitiva ē, cum scientia ē demum inq. renda & inveninda.

Duplex hec via: resolutiva facit una cognitionis modo, in auscultativa in ditione à nã notioribus, inquisitiva à notioribus nobis. Nimirum ad agēd socius iis, quod n videt huic homini uni indiffidens.

ver l. 2 Metaphysic. c. 1 i Phys: cap ult. dr a prima non in via inquisitiva seu raoe inventionis, cum inter inventa scientia fuit novissima.
L. α. Metaph: c. 1 sicut n. paupertas docuit artem quis n. philicum docuit scrm Xaiōē. sicut necessitas practicam philosophiam docuit, ita otium & admiraō contemplativam docuit.
Sed prima dr; in via auscultativa, quia cum natura et notiora tradat ab hac in deris disciplinis philosophicis debebat inchoari.

primatu dr et raoe independentia, qua à nulla alia dependet. Item raoe ordinis, continet raoes principiorum &c.

2 Ratione dignitatis, quia omnibus aliis humanis scientiis non ex usu, sed sua nativa dignitatis æstimatis palmam præripit.

Duplex ē rerum æstimatio: una ex sententia vulgi, quod illa judicat præstantiora, quæ utilia magis; altera ex raoe, quæ naturam respicit dignitatis.

Nomenq: pcipue illa ē l.
Etym: ex μετὰ & physicon ostendit n. hic dici ceri supra-naturalia, sed post naturalia, hac scientia cum ab Arte post physicam fuit conscripta. Sequitur causæ &c. et arte

Nihil Artis fuit nihil absolut.

Cognitio intuitiva, quæ res ut est ē cognoscimus uno intuitu, hoc n competit intellectui humano, sed soli Deo.
Abstractiva ē quæ unum post alterum cognoscimus, non quidem solo sensu, quæ bestiis solum est, sed intellectu et, siquidem hunc cognitionis capitalis ē facultatis.

actionis n ē actio
Abstractio ē actio
Ergo actionis abstract. n. est actio
vel actus vel termini

quamā Causa Efficiens, quæ ē Artis principue quærenda Metaphysicam systematicam attinet ita tamen, ut hic quoque proprie saltem possit esse delineationem. Habitualis Efficiens proxima ē crebra à singularibus abstractio, quam quod necessaria patet. 1 ex natura intellectus humani, quæ particulatim intelligit & unum ex altero colligit, non in universum omnia uno intuitu complectitur. 2 ex natura rerum intelligendarum, quæ extra abstractionem & collectionem in unam aliquam ideam communem confuse sunt omnia, incerta, minimeque homine docto digna.

Est Met. liberrima & minime servilis: sive quod ad usus, vel servilis vel famulis. Non servilis esset n. domina superiorum facultatum, quæ hos doctores minime serviret. Non famulatur, esset n. h. m: mutila, siquidem finem suum n esset assecuta et minimum superiorib. artib. inserviret, quæ tunc

…ne videmus in ipsis et illis crassis et studiosis semper habere doctiores, qui et singulis … ex uno aliquo universali iudicio scientiam … re possent, quam qui de singulis in concili… … endum est.

Causa finalis totius Philosophiae contemplativae ita et Metaphysicae per se nulla est, per accidens tamen usum habet amplissimum et quem vide, …
… ctionem Orat: c. 5.

De Objecto Metaphysico, cum disputat…
… n disputatur de objecto Met: … , sed … taphysicae simpliciter. Hinc tot diversas hoc habent opiniones, … Cor… … Martini p: 305 … interpretes … nihil naturam exigere ad scriptum Artis … nam hac ex illa examinare. 2. Non … uarit subjectum quodvis, sed quod adaequatum ad reciprocum seu … ne fu… … Metaphysicum angustius sit vel latius ipsa scientia: 1 angustius, ne sit … caveri per … sitionem subjecti generalissimi, cum ipsa scientia generalissima. 2 Latius ne sit, … prohibetur per formale seu modum considerandi, quo ut eleganter loquitur Cor… … Martini p: 38 … 5. Subjecti … effluxus … effluxus … ipsi et aggeribus … recte, quia v. in rebus intelligendis … da et proportio est, quam sit scibile ad … ram intellectum, ideo formale subjecti necessario 2plex statuendum. Absolutum … quatenus non excludit inferiora, sed … , … entia rationis.

… temporis … fecerunt, spectat … solum … necessitatis, sed jucunditatis filia: … non necessitas, sed otium et admirationis … peperit. … donum … non … Hinc … loquuntur schola, nisi … solum … referunt ad gloriam Dei, donum … per se.

Subjectum seu obj: Metaph: adaequatum est … proprium vel improprium per attributionem; proprium tale est, ad quod omnia immediate … , quae illa scientia docet. Improprium dicitur per attributionem, … perfectionem subjecti adaequati proprie dicti in scientia docente: sic … in Met: docetur tanquam objectum per attributionem … ejus cognitio facit, ut … melius intelligatur; sic bonum melius cognoscitur ex opposito malo.

Cum … conditiones … subj: metaphys: omne subj: scient: debet … per se … et necessarium … 2 debet habere affectiones de ipso demonstrabiles per principia 3 debet … tum … eorum, quae scientia tractantur.

nobilissima scientia habet nobilissimum subj:

dist: inter obj: perfectionis et adaequationis …

Quatenus.

2plex vel reduplicative … ea … praedicatum inest subiecto … v. g. … rationalem intelligit … quia. 2 … notat conditionem sine qua non … dico agens … mobile, movet, lapis tendit deorsum, lapis … sine qua non. 3 specificative … notat aliquam denominationem … ut … homo, … illam … dicimus.

Entia rationis vera entia non sunt, Entitatem n. nullam hent realem, pugnat n. inter se in Ens rationis et habitudine entitatem realem, non habens ac ens rationis et ens reale. Item qui sunt de se scibilia non sunt, sed tantum reductionem, qui ad ens reale reducuntur [illegible] ad Met: pertinet. quod n. entia rationis non sunt vere entia, sed tantum entium similitudines patet, quia si vera essent, possent dari illa de [illegible], sed non possunt, relinquitur n. spatium, [illegible] tolleret [illegible].

rei scibilis in se: Relatum ad nostram cognitionem. Est igr Subj: Metaphysicae Omne Ens qua tale, abstrahens à materia rei et ratione per indifferentiam

Obj:
Si Met: considerat omnes Ens, quam igr relinquit physicae et Mathematicae.
R. Unum Ens varias subit considerationes, sunt [illegible] variae [illegible] considerationes a variis considerantur artibus. Met: considerat ens qua tale, h.e. Aff: Unum, Verum, Bonum, actu existens, relinquit a. considerationes aliis relinquit artibus.
Sic arbor considerat à Physico, qua frugifera, à Mathematico, qua quanta. Omne Ens igr pertinet ad Metaph: sed non quoad omnes considerationes.

Dico 1. Ens, excluduntur igr entia rationis et [illegible], [illegible] solum ad Metaph: referuntur 2. Omne Ens qua hec scientia est generalissima. 3. qua tale, h.e. quatenus Met: est scientia generalissima, cum omnes non [illegible], sed et facultates ab eo solum sumendum affectiones Entis generales, cum n. quaelibet subalternata, non quidem qua ipsis Metaph: aliquid [illegible], sed omnes scientiae ac facultates Metaphysicae aliquid debent. 3 ratione consequenti 2 terminorum distinctionum, qb: nulli quidem Theologorum, ICtorum, Medicorum in disputando vel ad solam carere pt.

Omnis res quodammodo est cognita et [illegible] incognita. Cog: quoad [illegible] incogn. quo ad [illegible]. &c.

Ens, et Homo varias subire considerationes possit, [illegible] ad Met: spectabit, non quatenus corporeus est et [illegible], non quatenus sanabilis [illegible], sed quatenus verus, bonus, finitus, actu existens &c. [illegible] affectiones entis generales. [illegible] non [illegible] ad inferiores Entis species: nam [illegible] non excludit inferiora [illegible] à [illegible] ad [illegible] dicitur v.c. sed excludit extranea. Sicut si dicimus corpus naturale, quatenus naturale non excluditur corporis naturalis species, sed ita volumus ad hec fieri descensum, ut in iisdem nil consideremus aliud quam naturalitatem. [illegible] inferioribus sua subiecta recipiant, ideo addit abstractio cujus intuitu planta et circulus in considerationem Metaphysicam sunt, quia illa non abstrahit à materia, [illegible] abstrahit per indifferentiam [illegible].

Ad subjecti alicujus [illegible] duo requiruntur. 1 quid sit. 2 quod sit nomen.

[illegible] aliqua generalis scientiam, [illegible] subiecta [illegible], quod ad [illegible] sicut [illegible] Grammatica, quod ad [illegible] videatur Zabarella l. de [illegible].

His positis apparet magnus error [illegible] Pererium et [illegible] alios, entia [illegible] necessitatem multiplicantes qui ut putant [illegible] dicit Philos l. 2. phys: c. 2. Metaphysicam et [illegible] naticam [illegible] Theologiam naturalem à circa quia sed [illegible] quatenus licet; et prima [illegible] distinguunt, cum [illegible] abstractio et modus [illegible] [illegible].

abstractione Metaphysica, q. [illegible] tiarum familias [illegible] optime q. [illegible] spirit: est quidem Metaphysica scientia generalissima [illegible] sed non [illegible].

Dices qui igr fiat, quod Metaphys: [illegible] de naturali substantia agat, item de [illegible] quantitatibus [illegible] entia [illegible].

R. non cognoscit hec hujusmodi, sed [illegible] h.e. non [illegible], illa tradit (scientifice tradere [illegible] affectiones subjecti ex principiis demonstrare) [illegible] demonstrat affectiones de iis. sed solum ostendit [illegible] quod [illegible]: cum n. [illegible] debeat [illegible]

Forma

[F]orma Metaphysica [illegible] est alia quam
[illegible] ipsa, quid n. Metaphysica in forma
[illegible] mentis. Nihilominus cum analoga
[illegible] habeat naturam quid impedit et
[illegible] eidem formam assignare, esse
[illegible] quidem ea illa abstractio et [illegible]
[illegible] ante accidentalis ordo, quo tra-
[illegible] synthetica.

[A]ffectiones Metaph: sunt illa oes quae
[illegible] tribuuntur l: α majore Met: c. 2.
[illegible]: versatur circa oia et circa
[illegible] et a sensibus remotissima. 3
[qu]od sit ad docendum aptissima non
[illegible] seu organicos, quod modum
[do]cendi profiteatur, sed dicticos et
[illegible]. 4 quod sit certissima, non
[illegible] ad demonstrationem evidentiam, sic
certiores sunt disciplina mathematica
ratione subjecti quia agit de maxime
[un]iversalibus et divinis, quibus summa
[cer]titudo inest. 5. quod sit nobilissima
[illegible] regina reliquarum speculativarum
[illegible] oes sint subalternata subalter-
[na]tione [illegible] tamen [illegible] proprie dicta et
[de]monstravit Dn: Scheibler in initio
[illegible] Sua.

Ex his omnibus demum componi[tur]
[de]finitio Metaph. realis.

METAPHYSICA est scientia entis
[illegible] abstrahentis a materia secundum
[illegible] rationem et indifferentis
[illegible] crebro abstractionum exercitio

oes scientias agunt de universalibus et univer-
sali opposito singulari, corruptibili, sed non de
incorruptibili opposito. e. g. in Met: agitur de
singulari, sed incorruptibili, [illegible] aliis scientiis
agitur de singularibus sed non singulariter.

[illegible]

[illegible] dr sapiens, q[illegible] [illegible] [illegible] cas[illegible], [illegible]
sic post lapsum nemo est dictus sapiens (excepto
Salomone) dr et aliis sapiens vel absolute vel [illegible],
qd. sapientia 4plex e. generata, innata, acqui-
sita, infusa. Si Met: comparatur cum Theol: in
difficultate, [illegible] illud in [illegible], cum
oïs comparatio instituatur in una specie. Est quidem
[illegible] Theologia difficillima, qm: in divinis, quae
multa mysteria continet, [illegible] occupata.

[illegible] demonstrat [illegible] veritatem et falsitatem
principiorum omnium aliarum scientiarum
[illegible] ad impossibilia deducendo.

[illegible] exponit quorumlibet reliquarum scientiarum
terminos.

Metaph: dr doctrina et regina [illegible], [illegible]
[illegible], ac [illegible] [illegible], [illegible] excellentissima. Multos n.
vocamus divos, qb: [illegible] non simus subjecti, sed eos
[illegible] [illegible] superiores et nobiliores. Cum n.
dr docta et regina [illegible] quod reliquae ipsi sint
subjecta et aliis [illegible] statuat [illegible] observanda
[illegible] et quidem illud politice, sed [illegible]
et analogice. [illegible] Angeli [illegible] [illegible]
nostri: Domini [illegible] ipsorum excellentiam
[illegible] nobis [illegible] dicitur. Metaph: [illegible]
doctrina et regina, non [illegible] imperat aliis scientiis et
[illegible] [illegible] excellentissima.

Metaph: dr sapientia eo [illegible] modo, [illegible] [illegible] dr
[illegible], [illegible] Synonyma [illegible] synonymis [illegible] dignitatem.

[illegible] [illegible] ratione speciem [illegible] [illegible] definiri, [illegible] sapien-
tia et scientia [illegible] sint species disparata.

[illegible] scientiam considerari et definiri ab Philo-
sophis [illegible] Ethicae: et nihil e aliud quam cognitio
conclusionis: et in hac significatione, si scientia
[illegible], tunc sapientia et scientia sunt species
[illegible]

disperatur. ē Logica, et ē idem, quod cognoscit ex causis: ets hic in Logicis scientiam appellat Philos totum aliq. syllog: non tn propositionum aliq. Et hac rōne sapientia Logica sub scientia g[illegible] notis, tam aliq. premissa in syllogmo, aut spem sub [illegible] ē. Et hac rōne Metaphysica scientia dr: scientia n. ē ex causis [illegible] ex principijs [illegible] sapientia. Cum itaq Metaphs: ē ex causis et quidem ex principijs, ideo et scientia ē et sapientia. vid. Dauid 5. syll: 1.1.

7.
Omnis scientia requirit tria 1 objectum, de q affectiones demonstrantur 2 principia ut in Metaph: [illegible] 2 principia sunt q affectiones demonstrantur et subjecto 3 Affectiones, q sola demonstrantur et principia cum a. scientia ē universalis. q requirit, ut habeat spem. Nam Met: n tm de ente demonstrat affectiones, sed et addit spes, ut sunt Deus, spiritus aca separata.

Principium in gre ē, qd prius q[illegible] modo.

In spē.
Principium ē a q res dependet vel in esse vel cognoscendo. Or principium essendi est et principium cognoscendi: nam q juxta illud a quo res dependet in esse, ab eo et dependet in cognosci. Sic materia et forma sunt principia essendi corporis naturalis quae corpus constituunt, sunt et principia cognoscendi corporis naturalis, q[illegible] illa possimus cognoscere corpus naturale.

Principia cognoscendi sunt quae q priora sunt ex parte cognitionis [illegible] ut cicatrix, fumus [illegible] principia v. essendi q priora sunt re ipsa à natura, ut vulnus, ignis etc. [illegible] sit in locum, qualia [illegible] esset causatum.

Omnis scientia st principia et affectiones. Metaph: ē scientia. Ergo st principia et c. ē principiatum.

Principia sunt vel essendi vel cognoscendi et illa re ipsa natura sunt priora. haec v. nobis. Sic fumus quidem posterior igne, nobis tn non sunt, ut de igne aliq cognoscimus, vulnus ē natura prius quam cicatrix hac tn vulneris suggerit recordationem.

Principia essendi sunt vel intrinseca ut materia et forma, vel extrinseca, ut efficiens et finis.

Principium essendi sed [illegible] in essendo [illegible] est. In essendo formaliter vel virtualiter.

finis
comparatus ad terminorum Gener[alem] sub expositionem et distinctionem principiorum itidem demonstrationem in vo[ce] docens oīa ac difficilima certissimo [et fac]ilissimoq modo

[Sec]und. Met: sit divisio facile et q[illegible] ticet asseq. dispersit illa namq in [duas partes] comunem et propriam quarum [pri]ma Ens in gre. considerat, hic ad sub[stan]tiam et accidens, species Entis descen[dit].

Partis prima Caput Primum
De Principijs Metaphysicæ.

Cum Metaph: sit scientia, principia quae habebit de quibus affectiones et Subjecto demonstrat. Illa a. principia n sunt [essen]di, non sunt causæ formaliter, q fe[re] influant in affectiones, quae Subj: Meta[ph]: sensu, ut loquuntur, est in principiat[ione] et in causatis. Sin. n. Ens qua tale causatum esset, tum omne Ens causatum esset ne[c qui]dem exceptum ut absurdissimus Son[at] quando l: 1 Met: q: 8 scribit, Ens qu[ia] nus Ens habere causam ac illam ca[usam] esse ipsum deum, nam Ens qua tale es[t] omne Ens, quae à qualeng ad ēe oī [...]

Nunc argumentor
Omne Ens per tale causatum à Deo.
Ergo ē Ens ergo ē causatum à Deo.